

et Onske, der gjorde sig gjældende fra mange Sider her i Salen, om at denne Paategnings Ophævelse ikke skulde være saa aldeles let, er jo dette, at der skal være en vis Afgang for den forligsmagende Myndighed til at negte at ophæve Paategningen, med mindre der stilles en Sikkerhed, og at der navnlig skal være en Berettigelse dertil i saadanne Tilfælde, hvor der skønnes at være særlig Grund til at antage, at Lyendet uberettiget har forladt sin Tjeneste. Det forekommer mig, at fra deres Side, som lægge Vægten paa, at Lyendet ikke letsin dig skal faae denne Paategning ophævet, maa der ses en ikke ringe Betyggelse i denne Bestemmelse; thi det vil jo dog vel være forholdsvis sjældent, at Lyendet, naar man saaledes paa Forhaand sikkrer sig, at det ikke kan unddrage sig en eventuel Mulkt, kan have nogen Fordel af at forlade sin Tjeneste, og dermed vil der altsaa være opnaaet ikke saa Lidt. Paa den anden Side er det jo ogsaa et Forslag, der ikke er uden sine Betænklichkeiten, idet det jo ikke kan bestrides, at det vil kunne misbruges. Det beror i saa Henseende væsentlig paa, hvilken Tillid man tror at kunne have til disse forligsmagende Myndigheder, men man maa jo her veie de forskjellige Fordele og Mangler og de forskellige Betingelser, der overhoved kunne være for denne Lovs Gjennemførelse, overfor huerandre, og naar det altsaa maa antages, at man ikke i dette Thing ellers vil se nogen væsentlig Hindring mod Loven, naar der træffes Bestemmelser af den Art, kan jeg ikke sige Andet, end at saa vil jeg foretrække dem fremfor saadanne andre Bestemmelser, der have været paa Bane under denne Sags Forhandling og ogsaa særlig for det af den erede 1ste Landsthingsmand for 8de Kreds (Breinholt) med Flere stillede Forslag.

Breinholt: Den høitagtede Minister udtalte om det af mig i Forening med flere erede Medlemmer stillede Undringsforslag, at, naar det saas fra en vis Side, havde det ikke nogen synderlig Betydning, hvormod det, set fra en anden Side, havde en meget indgribende Betydning, saa indgribende, at det vilde kræve en hel Række af andre Regler og i det Hele vilde være uigen nemførligt. I den første Henseende forekom det mig nu, at den høitagtede Minister ikke alene ikke modsagde min Udvikling af Letheden for et bortløbet Lyende — selv naar det havde en Paategning i sin Skudsmaalsbog —, til at undgaa alle Virkninger af Paategningssystemet, men end ogsaa flere Gange indirekte bekræftede min Udvikling ved at sige, at saa snart et saadant Lyende udgav sig for fri Arbejder, var derved Intet at gjøre. Jeg er naturligvis den høitærede Minister taknemmelig, fordi han i dette for mig væsentlige Punkt ikke modsagde mig. Hvad der imod den Udtalelse angaar, at vort Forslag skulde

have en saa overordentlig indgribende Karakter, da maa jeg tillade mig at gaa nærmere ind derpaa; thi det er ganske vist Forslagsstillernes Mening, at Forslaget skulde have en saadan Virkning som den, den høitagtede Minister forudsatte. Jeg tror nu, at Sagen i Praxis vil stille sig en hel Del simplere end fremhævet af den høitagtede Minister. I Praxis kan man vel nemlig antage som Regel, at Husbonden kender 9 af 10 af sine Dagleiere, ja, jeg kunde maasse sige 99 af 100, og alle dem, han kender, vil der naturligvis ikke være nogen Anledning for ham til at bebyrde med Fremvisning af Skudsmaalsbogen for at se, om de ikke have Paategning om fast Tjeneste. Han kender deres Forhold, og veed, at de i Virkeligheden ere frie Arbeidere. De Tilfælde altsaa, hvor Husbonden vil komme ind under Fiktionen i §§ 6—8, indskrænke sig i Virkeligheden til saadanne, hvor en fremmed Arbejder kommer og forlanger Arbejde hos ham, saa at han altsaa kun overfor en Mand, om hvem han ikke veed, hvad enten han er Dagleier eller Lyende, er forpligtet til at spørge: „Har Du ikke indgaaet nogen Lyendekontrakt?“ og til at sige: „Maa jeg, for at sikke mig, se din Skudsmaalsbog eller en Attest for, at du i alt Fald er løst fra en saadan Forpligtelse.“ Alt dette vil imidlertid ikke i Almindelighed være meget byrdesuldt for Husbonden, idet der vil være mange, mange Husbønder i Landet, som ikke ville blive satte i den Nødvendighed at stille Spørgsmaal i den her omhandlede Retning. Men nu skal jeg gaa over til den anden Side af Sagen, som ganske vist kan have en større Vægt navnlig i disse Læder, hvor det gjælder om at laa alle Forhold løs. Man siger da, at det vilde være uhyre generende for den frie Arbejder, om man vilde lægge et saadant Baand paa ham, at han end ogsaa skulde føre Arbeidsbog med sig, thi det er jo, siger man, i Grunden Indførelsen af Arbeidsbøger, der her er Tale om, og den Forhandling, der for nogle Aar siden blev ført her, staa endnu meget klar for mig. Jeg skal svare dertil: Nei, der behøver her slet ikke at være Tale om Indførelse af Arbeidsbøger, men til den anden Side er dog Intet naturliggere, end at en Mand, naar han kommer til en fremmed Egn for at søge Arbejde, fører saa megen Legitimation med sig, som kræves, for at man kan vide, hvem han er. En saadan Legitimation vil desuden i mange Tilfælde kunne afbødes ham og kræves ikke sjældent af ham paa Steder, hvor der er Tilstrømning af Arbeidere, f. Ex. ved Dige- og Jernbaneanlæg, og hvor der ofte efterlyses og efterspørges borttrømte Forbrydere eller i det Hele Folk, der ere under Justitsens Lital. Den hele Byrde, hvorom der her er Tale for den frie Arbejder, er altsaa kun den, at han, naar han søger Arbejde hos en Mand, for hvem han er ukendt, sørger for, forud at forsyne sig med en Attest eller en Skudsmaalsbog, som koster,